

32008L0008

20.2.2008.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 44/11

DIREKTIVA VIJEĆA 2008/8/EZ**od 12. veljače 2008.****o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o mjestu pružanja usluga**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 93.,

promijenilo bilo bi potrebne određene iznimke od ovog općenitog pravila i zbog administrativnih i političkih razloga.

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta (¹),

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora (²),

budući da:

- (1) Ostvarenje unutarnjeg tržišta, globalizacija, ukidanje administrativnih ograničenja i primjena tehnologije svi su se udružili kako bi stvorili iznimno velike promjene u opsegu i uzorku trgovine uslugama. Veliki se broj usluga sve više može pružiti s udaljenog mjeseta. Kao odgovor tijekom godina su poduzimani vrlo mali koraci kako bi se suočilo s time, a mnoge definirane usluge u sadašnjem su trenutku oporezovane na temelju načela o odredištu.
- (2) Za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta potrebno je izmjeniti Direktivu Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (³) vezano uz mjesto pružanja usluga, nastavno na strategiju Komisije o modernizaciji i pojednostavljenju operacija zajedničkog sustava PDV-a.
- (3) Za sve pružene usluge mjesto oporezivanja bi u načelu trebalo biti mjesto gdje se odvija stvarna potrošnja. Kada bi se opće pravilo o mjestu pružanja usluga ovako

(4) Za pružanje usluga poreznim obveznicima opće pravilo za mjesto pružanja usluga trebalo bi se temeljiti na mjestu gdje svoj poslovni nastan ima primatelj, a ne pružatelj. Za potrebe pravila kojima se određuje mjesto pružanja usluga i kako bi se na najmanju moguću mjeru svela opterećenja za poslovanje, porezni obveznici koji se također bave neoporezivim djelatnostima smatrati će se poreznim obveznicima za sve usluge koje su im pružene. Slično tome pravne osobe koje ne podliježu porezu, a koje trebaju platiti PDV, smatraju se poreznim obveznicima. Ove se odredbe u skladu s uobičajenim pravilima ne trebaju proširivati na pružanje usluga koje je primio porezni obveznik za svoju vlastitu uporabu ili uporabu svojeg osoblja.

(5) Kada se usluge pružaju osobama koje ne podliježu porezu trebalo bi i dalje vrijediti općenito pravilo da je mjesto pružanja usluga mjesto gdje pružatelj ima sjedište svog poslovanja.

(6) U određenim okolnostima općenita pravila vezano za mjesto pružanja usluga i za porezne obveznike i za osobe koje ne podliježu porezu nisu primjenjiva i umjesto njih treba primijeniti specifične iznimke. Te se iznimke trebaju većinom temeljiti na postojećim kriterijima i odražavati načelo oporezivanja na mjestu potrošnje, a ne nametati nerazmjerne administrativne opterećenja pojedinim trgovcima.

(7) Kada porezni obveznik primi usluge od osobe koja nema poslovni nastan u istoj državi članici, trebao bi biti obvezan mehanizam obrnute naplate u određenim slučajevima, što znači da bi porezni obveznik trebao sam procijeniti odgovarajući iznos PDV-a za pruženu uslugu.

(8) Kako bi se pojednostavnile obveze poduzeća koja djeluju u državama članicama u kojima nemaju poslovni nastan, trebalo bi organizirati elektronički sustav u kojem bi se utvrđivao i obračunavao PDV na jednom mjestu. Dok se ne uspostavi takav sustav treba iskoristiti sustav uveden da se olakša sukladnost s fiskalnim obvezama poreznih obveznika koji nemaju poslovni nastan u Zajednici.

⁽¹⁾ SL C 104 E, 30.4.2004., str. 143. i mišljenje dostavljeno 16. svibnja 2006. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽²⁾ SL C 117, 30.4.2004., str. 15. i SL C 195, 18.8.2006., str. 54.

⁽³⁾ SL L 347, 11.12.2006., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2007/75/EZ (SL L 346, 29.12.2007., str. 13.).

(9) Kako bi se poduprla ispravna primjena ove Direktive svaki porezni obveznik identificiran za PDV treba podnijeti zbirnu prijavu o poreznim obveznicima i pravnim osobama koje nisu porezni obveznici i identificirani su za potrebe PDV-a, kojima je pružio oporezivе usluge koje spadaju u mehanizam obrnute naplate.

(10) Neke od promjena u mjestu pružanja usluga mogle bi imati značajan učinak na proračun država članica. Kako bi se osigurala neometana tranzicija te bi se promjene trebale uvoditi tijekom vremena.

(11) U skladu s točkom 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljem zakonodavstvu (⁽¹⁾) države članice se potiču da sastavljaju, za sebe i u interesu Zajednice, svoje vlastite tablice u kojima će što je bolje moguće prikazati povezanost između ove Direktive i mjera za prenošenje u nacionalno zakonodavstvo te ih objaviti.

(12) Direktivu 2006/112/EZ treba stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Od 1. siječnja 2009. Direktiva 2006/112/EZ mijenja se kako slijedi:

1. U članku 56. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Točke (j) i (k) stavka 1. i stavka 2. primjenjuju se do 31. prosinca 2009.”

2. U članku 57. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Stavak 1. se primjenjuje do 31. prosinca 2009.”

3. U članku 59. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Do 31. prosinca 2009. države članice primjenjuju članak 58.b na usluge radijskog i televizijskog emitiranja kako se navodi u članku 56. stavku 1. točki (j), koje se pružaju osobama koje nisu porezni obveznici ali imaju poslovni nastan u državi članici ili koje imaju stalnu adresu ili uobičajeno boravište u državi članici, od strane porezognog obveznika koji ima sjedište svojeg poslovanja

izvan Zajednice ili koji ima stalni poslovni nastan tamo od kuda pruža usluge ili koji u nedostatku takvog sjedišta poslovanja ili stalnog poslovnog nastana ima stalnu adresu ili uobičajeno boravište izvan Zajednice.”

4. Članak 357. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 357.

Ovo se poglavlje primjenjuje do 31. prosinca 2014.”

Članak 2.

Od 1. siječnja 2010. Direktiva 2006/112/EZ mijenja se kako slijedi:

1. Poglavlje 3. glava V. zamjenjuje se sljedećim:

„POGLAVLJE 3.

Mjesto pružanja usluga

Odjeljak 1.

Definicije

Članak 43.

Za potrebe primjene pravila vezano uz mjesto pružanja usluga:

1. porezni obveznik koji također obavlja djelatnosti ili transakcije koje se ne smatraju oporezivom isporukom robe ili pružanja usluga u skladu s člankom 2. stavkom 1. smatra se poreznim obveznikom u odnosu na sve usluge koje su mu pružene;

2. pravna osoba koja nije porezni obveznik a koja je identificirana u svrhu PDV-a smatra se poreznim obveznikom.

Odjeljak 2.

Opća pravila

Članak 44.

Mjesto pružanja usluga poreznom obvezniku koji nastupa kao takav je mjesto gdje ta osoba ima sjedište svog poslovanja. Međutim ako su te usluge pružene na stalni poslovni nastan poreznog obveznika smješten na drugom mjestu koje nije isto kao i sjedište njegovog poslovanja, mjesto pružanja tih usluga je mjesto gdje se nalazi stalni poslovni nastan. U nedostatku takvog sjedišta poslovanja ili stalnog poslovnog nastana, mjesto pružanja usluga je mjesto gdje osoba koja prima usluge ima stalnu adresu ili uobičajeno boravište.

⁽¹⁾ SL C 321, 31.12.2003., str. 1.

Članak 45.

Mjesto pružanja usluga osobi koja nije porezni obveznik je mjesto gdje pružatelj ima sjedište poslovanja. Međutim ako se te usluge pružaju iz stalnog poslovnog nastana pružatelja smještenog na mjestu koje nije sjedište njegovog poslovanja mjesto pružanja usluga će biti mjesto stalnog poslovnog nastana. U nedostatku takvog sjedišta poslovanja ili stalnog poslovnog nastana, mjesto pružanja usluga je mjesto gdje pružatelj ima stalnu adresu ili uobičajeno boračište.

Odjeljak 3.

Posebne odredbe

Odsjek 1.

Pružanje usluga putem posrednika

Članak 46.

Mjesto pružanja usluga osobi koja nije porezni obveznik putem posrednika koji nastupa u ime druge osobe je mjesto gdje se dotična transakcija pruža u skladu s ovom Direktivom.

Odsjek 2.

Pružanje usluga vezano uz nepokretnu imovinu

Članak 47.

Mjesto pružanja usluga vezano uz nepokretnu imovinu, uključujući usluge stručnjaka i posrednika za nekretnine, osiguranje smještaja u hotelskom sektoru ili u sektorima slične funkcije kao što su kampovi za ljetovanje ili odredišta razvijena za namjenu kamp odmarališta, dodjela prava za uporabu nepokretnе imovine i usluga za pripremu i koordinaciju građevinskih radova kao što su usluge arhitekata i tvrtki koje nude terenski nadzor, je mjesto gdje je smještena nepokretna imovina.

Odsjek 3.

Pružanje usluga prijevoza

Članak 48.

Mjesto pružanja usluga putničkog prijevoza je mjesto gdje se putnički prijevoz odvija, razmjerno prijedenoj udaljenosti.

Članak 49.

Mjesto pružanja usluga prijevoza robe, osim prijevoza robe unutar Zajednice, osobama koje nisu porezni obveznici je mjesto gdje se prijevoz odvija razmjerno prijedenoj udaljenosti.

Članak 50.

Mjesto pružanja usluga prijevoza robe unutar Zajednice osobama koje nisu porezni obveznici je mjesto odlaska.

Članak 51.

„Prijevoz robe unutar Zajednice“ znači svaki prijevoz robe čije je mjesto odlaska i mjesto dolaska smješteno na državnim područjima dviju različitih država članica.

„Mjesto polaska“ znači mjesto gdje zaista počinje prijevoz robe neovisno o udaljenosti prijedenoj da bi se došlo do mjesta gdje je roba smještena, a „mjesto dolaska“ je mjesto gdje prijevoz robe zaista završava.

Članak 52.

Države članice ne trebaju obračunati PDV za onaj dio prijevoza robe unutar Zajednice osobama koje nisu porezni obveznici koji se odvija preko voda koje ne čine dio područja Zajednice.

Odsjek 4.

Pružanje kulturnih, umjetničkih, sportskih, znanstvenih, obrazovnih, zabavnih i sličnih usluga, usluga pomoćnog prijevoza i procjena pokretnе imovine i rad na pokretnoj imovini

Članak 53.

Mjesto pružanja usluga i pomoćnih usluga vezano uz kulturne, umjetničke, sportske, znanstvene, obrazovne, zabavne i slične djelatnosti kao što su sajmovi i izložbe, uključujući pružanje usluga organizacije takvih djelatnosti, je mjesto gdje se te djelatnosti fizički provode.

Članak 54.

Mjesto pružanja sljedećih usluga osobama koje nisu porezni obveznici je mjesto gdje se te usluge fizički provode:

(a) djelatnosti pomoćnog prijevoza kao što su utovar, istovar, pretovar i slične djelatnosti;

(b) procjena i rad na pokretnoj imovini.

Odsjek 5.

Pružanje usluga restorana i opskrbe pripremljenom hranom i pićima

Članak 55.

Mjesto pružanja usluga restorana i opskrbe pripremljenom hranom i pićima osim onih koje se fizički obavljaju na brodovima, u zrakoplovima ili vlakovima tijekom putničkog prijevoza koji se odvija unutar Zajednice, je mjesto gdje se usluge fizički provode.

Odsjek 6.

Najam prijevoznog sredstva

Članak 56.

1. Mjesto kratkoročnog najma prijevoznog sredstva je mjesto gdje se prijevozno sredstvo daje na raspolaganje korisniku usluge.

2. U smislu stavka 1. „kratkoročno” znači stalno posjedovanje ili uporaba prijevoznog sredstva tijekom razdoblja ne dužeg od trideset dana, a u slučaju plovila ne dužeg od devedeset dana.

Odsjek 7.

Pružanje usluga restorana i opskrbe pripremljenom hranom i pićima za potrošnju na brodovima, u zrakoplovima ili vlakovima

Članak 57.

1. Mjesto pružanja usluga restorana i opskrbe pripremljenom hranom i pićima koje se fizički provode na brodovima, u zrakoplovima ili vlakovima tijekom dijela putničkog prijevoza koji se odvija unutar Zajednice je na točki polaska tog putničkog prijevoza.

2. Za potrebe stavka 1. „dio radnje putničkog prijevoza koji se odvija unutar Zajednice” je dio radnje, izведен bez zalaženja izvan Zajednice, od točke polaska do točke dolaska u radnji putničkog prijevoza.

„Točka polaska u radnji putničkog prijevoza” je prvo planirano mjesto ukrcaja putnika unutar Zajednice, a gdje je primjenjivo nakon pristajanja izvan Zajednice.

„Točka dolaska u radnji putničkog prijevoza” je posljednja planirana točka iskrcaja unutar Zajednice putnika koji su se ukrcali u Zajednici, a gdje je primjenjivo prije pristajanja izvan Zajednice.

U slučaju povratnog putovanja povratni dio puta se smatra zasebnom prijevoznom radnjom.

Odsjek 8.

Pružanje elektroničkih usluga osobama koje nisu porezni obveznici

Članak 58.

Mjesto pružanja elektronički pruženih usluga, posebno onih navedenih u Prilogu II. kad ih se pruža osobama koje nisu porezni obveznici koji imaju poslovni nastan u državi članici ili koje imaju stalnu adresu ili privremeno boravište u državi članici, od strane poreznog obveznika koji ima sjedište poslovanja izvan Zajednice ili ima stalni poslovni nastan tamo od kuda pruža uslugu ili koji u nedostatku takvog sjedišta poslovanja ili stalnog poslovog nastana ima stalnu adresu ili uobičajeno boravište izvan Zajednice, je mjesto gdje osoba koja nije porezni obveznik ima poslovni nastan ili gdje ima stalnu adresu ili uobičajeno boravište.

Kada pružatelj usluge i korisnik usluge komuniciraju putem elektroničke pošte to samo po sebi ne znači da je pružena usluga elektronički pružena usluga.

Odsjek 9.

Pružanje usluga osobama koje nisu porezni obveznici izvan Zajednice

Članak 59.

Mjesto pružanja sljedećih usluga osobi koja nije porezni obveznik, koja ima poslovni nastan ili stalnu adresu ili uobičajeno boravište izvan Zajednice, je mjesto gdje ta osoba ima poslovni nastan, stalnu adresu ili uobičajeno boravište:

- (a) prijenosi i dodjele autorskih prava, patenata, licenci, žigova i sličnih prava;
- (b) usluge oglašavanja;
- (c) usluge konzultanata, inženjera, konzultantskih tvrtki, odvjetnika, računovođa i drugih sličnih usluga, kao i obrade podataka i nabave informacija;
- (d) obveze na suzdržavanje od poduzimanja ili provođenja, u cijelosti ili djelomično, poslovne djelatnosti ili prava navedenog u ovome članku;

- (e) bankovne, finansijske i transakcije osiguranja uključujući obnovu osiguranja uz iznimku najma sefova;
- (f) nabava osoblja;
- (g) najam pokretnе imovine uz iznimku svih prijevoznih sredstava;
- (h) osiguravanje pristupa, i prijevoza ili prijenosa kroz, prirodnom plinu i sustavima distribucije električne energije i osiguranje drugih usluga koje su izravno povezane s ovom;
- (i) telekomunikacijske usluge;
- (j) usluge radijskog i televizijskog emitiranja;
- (k) elektronički pružene usluge posebno one koje se navode u Prilogu II.

Kada pružatelj usluge i korisnik usluge komuniciraju putem elektroničke pošte to samo po sebi ne znači da je pružena usluga elektronički pružena usluga.

Odsjek 10.

Sprečavanje dvostrukog oporezivanja ili neoporezivanja

Članak 59.a

Kako bi se spriječilo dvostruko oporezivanje, neoporezivanje ili narušavanje tržišnog natjecanja, države članice mogu, s obzirom na usluge čije je mjesto pružanja uređeno prema člancima 44., 45., 56. i 59.:

- (a) smatrati da se mjesto pružanja bilo koje ili svih usluga koje se nalazi na njihovom državnom području, nalazi izvan Zajednice, ako se usluge stvarno koriste i uživaju izvan Zajednice;
- (b) smatrati da se mjesto pružanja bilo koje ili svih usluga koje se nalazi izvan Zajednice, nalazi na njihovom državnom području, ako se usluge stvarno koriste i uživaju na njihovom državnom području.

Međutim, ova se odredba ne primjenjuje na elektronički pružene usluge kada su te usluge pružene osobama koje nisu porezni obveznici i nemaju poslovni nastan unutar Zajednice.

Članak 59.b

Države članice primjenjuju članak 59.a stavak (b) na telekomunikacijske usluge i na usluge radijskog i televizijskog emitiranja, kako se navodi u članku 59. prvom stavku točki (j), koje su pružene osobama koje nisu porezni obveznici koje imaju poslovni nastan u državi članici ili imaju stalnu adresu ili uobičajeno boravište u državi članici, od strane poreznog obveznika koji ima sjedište poslovanja izvan Zajednice ili stalni poslovni nastan tamo od kuda pruža usluge ili koji u nedostatku takvog sjedišta poslovanja ili stalnog poslovnog nastana ima stalnu adresu ili uobičajeno boravište izvan Zajednice."

2. U članku 98. stavku 2. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„smanjene se stope ne primjenjuju na elektronički pružene usluge.”

3. Uvodna rečenica članka 170. zamjenjuje se sljedećim:

„Svi porezni obveznici koji u okviru značenja članka 1. Direktive 86/560/EEZ (*), članka 2. stavka 1. i članka 3. Direktive 2008/9/EZ (**) i članka 171 ove Direktive nemaju poslovni nastan u državi članici u kojoj kupuju robu i usluge ili uvoze robu koja podliježe PDV-u imaju pravo na povrat tog PDV-a ako se roba i usluge koriste u sljedeće svrhe:

(*) Trinaesta direktiva Vijeća 86/560/EEZ od 17. studenoga 1986. o usklađivanju zakonodavstava država članica o porezu na dobit – Postupci za povrat poreza na dodanu vrijednost poreznim obveznicima koji nemaju poslovni nastan na području Zajednice (SL L 326, 21.11.1986., str. 40.).

(**) Direktiva Vijeća 2008/9/EZ od 12. veljače 2008. o utvrđivanju detaljnih pravila za povrat poreza na dodanu vrijednost, predviđenih u Direktivi 2006/112/EZ, poreznim obveznicima koji nemaju poslovni nastan u državi članici povrata već u drugoj državi članici (SL L 44, 20.2.2008., str. 23.)”

4. Članak 171. mijenja se kako slijedi:

- (a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. PDV se vraća poreznim obveznicima koji nemaju poslovni nastan u državi članici u kojoj kupuju robu i usluge ili uvoze robu podložnu PDV-u ali koji imaju poslovni nastan u drugoj državi članici, u skladu s detaljnim pravilima propisanim u Direktivi 2008/9/EZ.”;

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Direktiva 86/560/EEZ ne primjenjuje se na:

- (a) iznose PDV-a koji su prema zakonodavstvu države članice povrata bili netočno obračunati;
- (b) obračunate iznose PDV-a za isporuke robe čija isporuka je ili bi mogla biti izuzeta u skladu s člankom 138. ili člankom 146. stavkom 1. točkom (b).”

5. Umeće se sljedeći članak 171.a:

„Članak 171.a

Države članice mogu, umjesto odobravanja povrata PDV-a u skladu s direktivama 86/560/EEZ ili 2008/9/EZ na one isporuke robe ili usluga poreznom obvezniku za koje je porezni obveznik dužan platiti porez u skladu s člancima od 194. do 197. ili člankom 199., dozvoliti odbijanje tog poreza prema postupku propisanom u članku 168. Postojeća ograničenja u skladu s člankom 2. stavkom 2. i člankom 4. stavkom 2. Direktive 86/560/EEZ mogu se zadržati.

S tim ciljem države članice mogu isključiti poreznog obveznika koji je obvezan plaćati porez iz postupka povrata u skladu s direktivama 86/560/EEZ ili 2008/9/EZ.”

6. U odjeljku 1. poglavlja 1. glave XI. umeće se sljedeći članak 192.a:

„Članak 192.a

Za potrebe ovog odjeljka porezni obveznik koji ima stalni poslovni nastan na području države članice gdje postoji porezna obveza, smatra se poreznim obveznikom koji nema poslovni nastan na području te države članice kada su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- (a) da obavlja oporezivu isporuku robe ili usluga na području te države članice;
- (b) da podružnica koju isporučitelj ima na području te države članice ne sudjeluje u toj isporuci.”

7. Članak 196. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 196.

PDV je dužan platiti svaki porezni obveznik, ili pravna osoba koja nije porezni obveznik ali je identificirana za

potrebe PDV-a, kojem se pružaju usluge navedene u članku 44., ako usluge pruža porezni obveznik koji nema poslovni nastan na području države članice.”

8. U članku 214. dodaju se sljedeće točke:

„(d) svaki porezni obveznik koji unutar svojeg državnog područja prima usluge za koje je obvezan platiti PDV u skladu s člankom 196;”

(e) svaki porezni obveznik koji ima poslovni nastan na svom državnom području koji pruža usluge unutar državnog područja druge države članice, za koje PDV može platiti samo primatelj u skladu s člankom 196.”

9. Članak 262. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 262.

Svaki porezni obveznik koji je identificiran za potrebe PDV-a podnosi zbirnu prijavu u kojoj se navode:

(a) stjecatelji identificirani za potrebe PDV-a kojima je isporučio robu u skladu s uvjetima određenima u članku 138. stavku 1. i stavku 2. točki (c);

(b) osobe identificirane za potrebe PDV-a kojima je isporučio robu koja je njemu isporučena putem stjecanja unutar Zajednice navedenih u članku 42.;

(c) porezni obveznici, i pravne osobe koje nisu porezni obveznici a identificirane su za potrebe PDV-a, kojima je pružio usluge, osim usluga koje su izuzete od PDV-a u državi članici gdje je transakcija oporeziva i za koje primatelj ima obvezu platiti porez u skladu s člankom 196.”

10. U članku 264. stavak 1. izmjenjuje se:

(a) točke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:

„(a) identifikacijski broj za PDV poreznog obveznika u državi članici u kojoj se mora predati zbirna prijava, a pod kojim je isporučio robu u skladu s uvjetima navedenim u članku 138. stavku 1. i pod kojim je pružio oporezive usluge u skladu s uvjetima utvrđenim u članku 44.;

(b) identifikacijski broj za PDV osobe koja stjeće robu ili prima usluge u državi članici, izuzev one u kojoj se mora predati zbirna prijava, i pod kojim mu je isporučena roba ili pružene usluge;”;

(b) točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) za svaku osobu koja je stekla robu ili primila usluge ukupnu vrijednost isporuke robe i ukupnu vrijednost pruženih usluga koju je proveo porezni obveznik;”

11. Članak 358. zamjenjuje se:

(a) točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. „elektroničke usluge” i „elektronički pružene usluge” znače usluge navedene u točki (k) prvoga stavka članka 59;”;

(b) točka 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. „države članice potrošnje” znači države članice u kojima se u skladu s člankom 58. odvija pružanje elektroničkih usluga;”

12. U Prilogu II. naslov se zamjenjuje sljedećim:

„INDIKATIVAN POPIS ELEKTRONIČKI PRUŽENIH USLUGA NAVEDENIH U ČLANKU 58. I ČLANKU 59. PRVOM STAVKU TOČKI (K).”

Članak 3.

Od 1. siječnja 2011. članci 53. i 54. Direktive 2006/112/EZ zamjenjuju se sljedećim:

„Članak 53.

Mjesto pružanja usluga u vezi s pristupom kulturnim, umjetničkim, sportskim, znanstvenim, obrazovnim, zabavnim ili sličnim događanjima, kao što su sajmovi i izložbe i pomoćne usluge povezane s tim pristupom, koje su pružene poreznom obvezniku, je mjesto gdje se ta događanja zaista održavaju.

Članak 54.

1. Mjesto pružanja usluga i pomoćnih usluga vezanih uz kulturne, umjetničke, sportske, znanstvene, obrazovne, zabavne i slične aktivnosti, kao što su sajmovi i izložbe, uključujući pružanje usluga organizatora takvih djelatnosti,

pruženih osobi koja nije porezni obveznik je mjesto gdje se te aktivnosti stvarno održavaju.

2. Mjesto pružanja sljedećih usluga osobi koja nije porezni obveznik je mjesto gdje se usluge fizički obavljaju:

(a) pomoćne djelatnosti prijevoza kao što su utovar, istovar, pretovar i slične djelatnosti;

(b) procjena pokretne imovine i rad na pokretnoj imovini.”

Članak 4.

Od 1. siječnja 2013. članak 56. stavak 2. Direktive 2006/112/EZ zamjenjuje se sljedećim:

„2. Mjesto najma, osim kratkoročnog najma, prijevoznog sredstva osobi koja nije porezni obveznik je mjesto gdje korisnik usluge ima poslovni nastan, stalnu adresu ili uobičajeno boravište.

Međutim mjesto najma broda za krstarenje osobi koja nije porezni obveznik, osim kratkoročnog najma, je mjesto gdje se brod za krstarenje daje na raspolaganje korisniku usluge, gdje pružatelj stvarno osigurava uslugu iz svog sjedišta poslovanja ili stalnog poslovnog nastana smještenog u tom mjestu.

3. Za potrebe stavaka 1.i 2. „kratkoročno” znači stalno posjedovanje ili uporaba prijevoznih sredstava kroz razdoblje od najduže trideset dana, a u slučaju plovila najduže 90 dana.”

Članak 5.

Od 1. siječnja 2015. Direktiva 2006/112/EZ mijenja se kako slijedi:

1. U odjeljku 3. poglavlja 3. glave V. odsjek 8. zamjenjuje se sljedećim:

„Odsjek 8.

Pružanje telekomunikacijskih usluga, usluga emitiranja i elektroničkih usluga osobama koje nisu porezni obveznici

Članak 58.

Mjesto pružanja sljedećih usluga osobi koja nije porezni obveznik je mjesto gdje ta osoba ima poslovni nastan, stalnu adresu ili uobičajeno boravište:

(a) telekomunikacijske usluge;

(b) radijske i televizijske usluge emitiranja;

(c) elektronički pružene usluge, a posebno one navedene u Prilogu II.

Kada pružatelj i korisnik usluge komuniciraju putem elektroničke pošte to samo po sebi ne znači da je pružena usluga elektronički pružena usluga."

2. U članku 59. točke (i), (j) i (k) prvoga stavka i drugoga stavka brišu se.

3. Članak 59.a zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 59.a

Kako bi se spriječilo dvostruko oporezivanje, neoporezivanje ili narušavanje tržišnog natjecanja, države članice mogu, s obzirom na usluge čije je mjesto pružanja uređeno člancima 44., 45., 56., 58. i 59.:

(a) smatrati da se mjesto pružanja bilo koje ili svih usluga koje se nalazi na njihovom državnom području, nalazi izvan Zajednice, ako se usluge stvarno koriste i uživaju izvan Zajednice;

(b) smatrati da se mjesto pružanja bilo koje ili svih usluga koje se nalazi izvan Zajednice, nalazi na njihovom državnom području, ako se usluge stvarno koriste i uživaju na njihovom državnom području.”

4. Članak 59.b briše se.

5. U članku 204. stavku 1. treći podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Međutim, države članice ne moraju primijeniti opciju navedenu u drugom podstavku na poreznog obveznika koji nema poslovni nastan unutar Zajednice u okviru značenja članka 358.a točke 1. koji se odlučio za poseban program za usluge telekomunikacija, emitiranja ili elektroničke usluge.”

6. U glavi XII. naslov poglavlja 6. zamjenjuje se sljedećim:

„Posebni programi za porezne obveznike koji nemaju poslovni nastan koji pružaju telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i elektroničke usluge osobama koje nisu porezni obveznici.”

7. Članak 357. se briše.

8. Članak 358. se mijenja i glasi:

„Članak 358.

Za potrebe ovog poglavlja i ne dovodeći u pitanje druge odredbe Zajednice primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „telekomunikacijske usluge“ i „usluge emitiranja“ znače usluge navedene u točkama (a) i (b) prvoga stavka članka 58.;

2. „elektroničke usluge“ i „elektronički pružene usluge“ znače usluge navedene u točki (c) prvoga stavka članka 58.;

3. „država članica potrošnje“ znači država članica u kojima se pružanje telekomunikacijskih usluga, usluga emitiranja i elektroničkih usluga treba odvijati u skladu s člankom 58.;

4. „prijava PDV-a“ znači izjava koja sadrži informacije potrebne da se utvrdi iznos PDV-a koji treba platiti u svakoj državi članici.”

9. U poglavlju 6. glave XII., naslov odjeljka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„Poseban program za telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i elektroničke usluge koje su pružili porezni obveznici koji nemaju poslovni nastan unutar Zajednice”

10. U odjeljku 2. poglavlja 6. glave XII. umeće se sljedeći članak:

„Članak 358.a

Za potrebe ovog odjeljka i ne dovodeći u pitanje ostale odredbe Zajednice, primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „porezni obveznik koji nema poslovni nastan u Zajednici“ znači porezni obveznik koji nema sjedište poslovanja na području Zajednice i koji tamo nema stalan poslovni nastan i od kojeg se ne zahtjeva da bude identificiran za potrebe PDV-a;

2. „država članica identifikacije“ znači država članica koju porezni obveznik koji nema poslovni nastan unutar Zajednice odabere kontaktirati da najavi kada njegova djelatnost kao poreznog obveznika započinje unutar područja Zajednice u skladu s odredbama ovog odjeljka.“

11. Članci od 359. do 365. zamjenjuju se sljedećim:

Članak 359.

Države članice dozvoljavaju svakom poreznom obvezniku koji nema poslovni nastan u Zajednici koji pruža telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i elektroničke usluge osobi koja nije porezni obveznik koja ima poslovni nastan u državi članici ili ima stalnu adresu ili uobičajeno boravište u državi članici da iskoristi taj poseban program. Ovaj se program primjenjuje na sve usluge pružene unutar Zajednice.

Članak 360.

Porezni obveznik koji nema poslovni nastan unutar Zajednice izjavljuje državi članici identifikacije kada započinje i završava svoju djelatnost kao porezni obveznik ili mijenja tu djelatnost tako da više ne ispunjava uvjete potrebne za uporabu ovog posebnog programa. On tu informaciju priopćuje elektronički.

Članak 361.

1. Informacija koju porezni obveznik koji nema poslovni nastan u Zajednici mora dostaviti državi članici identifikacije, kada započinje oporezivu djelatnost, sadrži sljedeće detalje:

- (a) ime;
- (b) poštansku adresu;
- (c) elektroničke adrese uključujući internetske stranice;
- (d) nacionalni porezni broj, ako postoji;
- (e) izjavu da osoba nije identificirana za PDV unutar Zajednice.

2. Porezni obveznik koji nema poslovni nastan u Zajednici obavještava državu članicu identifikacije o svim promjenama dostavljenih informacija.

Članak 362.

Država članica identifikacije dodjeljuje poreznom obvezniku koji nema poslovni nastan u Zajednici osobni identifikacijski broj za PDV i obavještava ga o tom broju elektroničkim putem. Na osnovi informacija upotrijebljenih za tu identifikaciju države članice potrošnje mogu pribjeći vlastitim sustavima identifikacije.

Članak 363.

Država članica identifikacije briše poreznog obveznika koji nema poslovni nastan u Zajednici iz identifikacijskog registra u sljedećim slučajevima:

- (a) ako obavijesti tu državu članicu da više ne pruža telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i elektroničke usluge;
- (b) ako se drukčije može prepostaviti da su njegove oporezive djelatnosti prestale;
- (c) ako više ne zadovoljava uvjete potrebne za uporabu ovog posebnog programa;
- (d) ako uporno ne zadovoljava pravila koja se odnose na ovaj posebni program.

Članak 364.

Porezni obveznik koji nema poslovni nastan u Zajednici podnosi elektroničkim putem državi članici identifikacije prijavu PDV-a za svako kalendarsko tromjeseče bez obzira na to jesu li telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i elektroničke usluge bile pružene. Prijava PDV-a podnosi se u roku 20 dana nakon kraja poreznog razdoblja obuhvaćenog prijavom.

Članak 365.

U prijavi PDV-a se navodi identifikacijski broj i za svaku državu članicu potrošnje u kojoj postoji obveza PDV-a, ukupna vrijednost svih pruženih telekomunikacijskih usluga, usluga emitiranja i elektroničkih usluga, bez PDV-a, provedenih tijekom poreznog razdoblja i ukupni iznos pripadajućeg PDV-a podijeljenog po poreznim stopama. U prijavi se također moraju navesti primjenjene stope PDV-a i ukupni iznos PDV-a za uplatu.“

12. članak 366. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Prijava PDV-a sastavlja se u eurima.

Države članice koje nisu uvele euro mogu zahtijevati da se prijava PDV-a sastavi u njihovojoj nacionalnoj valutu. Ako su isporuke bile obavljene u drugim valutama, porezni obveznik koji nema poslovni nastan u Zajednici koristi, u svrhu popunjavanja prijave PDV-a, tečaj primjenjiv posljednjeg dana poreznog razdoblja.”

13. Članci 367. i 368. zamjenjuju se sljedećim:

„Članak 367.

Porezni obveznik koji nema poslovni nastan u Zajednici plaća PDV pozivajući se na relevantnu prijavu PDV-a kada podnosi prijavu PDV-a, najkasnije do isteka roka u kojem se mora podnijeti prijava.

Plaćanje se provodi na bankovni račun denominiran u euru, koji odredi država članica identifikacije. Države članice koje nisu uvele euro mogu zahtijevati da se plaćanje obavi na bankovni račun denominiran u njihovojoj vlastitoj valuti.

Članak 368.

Porezni obveznik koji nema poslovni nastan u Zajednici koji koristi poseban program ne može odbiti PDV u skladu s člankom 168. ove Direktive. Ne dovodeći u pitanje članak 1. stavak 1. Direktive 86/560/EEZ predmetni porezni obveznik dobiva povrat u skladu sa spomenutom Direktivom. Članak 2. stavci 2. i 3. i članak 4. stavak 2. Direktive 86/560/EEZ ne primjenjuju se na povrate vezano uz telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i elektroničke usluge obuhvaćene ovim posebnim programom.”

14. Članak 369. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Porezni obveznik koji nema poslovni nastan u Zajednici vodi evidenciju transakcija obuhvaćenih ovim posebnim programom. Ta evidencija mora biti dovoljno detaljna da omogući poreznim tijelima države članice potrošnje provjeru ispravnosti prijave PDV-a.”

15. U poglavlju 6. glave XII. umeće se sljedeći odjeljak:

„Odjeljak 3.

Poseban program za telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i elektroničke usluge koje su pružili porezni obveznici s poslovnim nastanom u Zajednici ali ne u državi članici potrošnje

Članak 369.a

Za potrebe ovog odjeljka i ne dovodeći u pitanje ostale odredbe Zajednice, primjenjuju se sljedeće odredbe:

1. „porezni obveznik koji nema poslovni nastan u državi članici potrošnje” znači porezni obveznik koji ima poslovno sjedište na području Zajednice ili tu ima stalni poslovni nastan ali nema sjedište poslovanja ili stalni poslovni nastan na području države članice potrošnje;

2. „država članica identifikacije” znači država članica na čijem državnom području porezni obveznik ima sjedište poslovanja ili ako nema sjedište poslovanja u Zajednici, gdje ima stalni poslovni nastan.

Kada porezni obveznik nema sjedište poslovanja u Zajednici ali u njoj ima više od jednog stalnog poslovnog nastana, država članica identifikacije je država članica sa stalnim poslovnim nastanom u kojoj porezni obveznik prijavi primjenu posebnog programa. Porezni obveznik je obvezan tom odlukom u toj predmetnoj godini i dvije naredne kalendarske godine.

Članak 369.b

Države članice dozvoljavaju svakom poreznom obvezniku koji nema poslovni nastan u državi članici potrošnje koji pruža telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i elektroničke usluge osobi koja nije porezni obveznik koja ima poslovni nastan ili stalnu adresu ili privremeno boravište u toj državi članici da iskoristi poseban program. Poseban program se primjenjuje na sve usluge pružene u Zajednici.

Članak 369.c

Porezni obveznik koji nema poslovni nastan u državi članici potrošnje prijavljuje državi članici identifikacije kada započne i završi sa svojim oporezivim djelatnostima obuhvaćenim posebnim programom ili promijeni djelatnosti tako da više ne zadovoljava uvjete potrebne za primjenu posebnog programa. On tu prijavu prilaže u elektroničkom obliku.

Članak 369.d

Porezni obveznik koji koristi poseban program je za oporezive transakcije provedene prema tom programu identificiran za potrebe PDV-a samo u državi članici identifikacije. U tom smislu država članica koristi osobni identifikacijski broj za PDV već dodijeljen poreznom obvezniku za njegove obveze prema unutarnjem sustavu.

Na osnovi podataka upotrijebljenih za tu identifikaciju, države članice potrošnje mogu pribjeći vlastitim sustavima identifikacije.

Članak 369.e

Država članica identifikacije isključuje poreznog obveznika koji nema poslovni nastan u državi članici potrošnje iz posebnog programa u svakom od sljedećih slučajeva:

- (a) ako pošalje obavijest da više ne pruža telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i električne usluge;
- (b) ako se drukčije može pretpostaviti da su njegove oporezive djelatnosti obuhvaćene posebnim programom prestale;
- (c) ako više ne zadovoljava uvjete potrebne za uporabu posebnog programa;
- (d) ako on uporno ne uspijeva zadovoljiti pravila koja se odnose na poseban program.

Članak 369.f

Porezni obveznik koji nema poslovni nastan u državi članici potrošnje podnosi državi članici identifikacije prijavu PDV-a za svako kalendarsko tromjesečje elektroničkim putem, bez obzira da li su telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i električne usluge pružene ili ne. Prijava PDV-a se podnosi u roku 20 dana nakon kraja poreznog razdoblja obuhvaćenog prijavom.

Članak 369.g

Na prijavi PDV-a je prikazan identifikacijski broj koji se navodi u članku 369.d i za svaku državu članicu potrošnje u kojoj postoji obveza plaćanja PDV-a za pružanje telekomunikacijskih usluga, usluga emitiranja i električnih usluga obavljenih tijekom poreznog razdoblja i ukupan

iznos prema stopi odgovarajućeg PDV-a. Primijenjene stope PDV-a i ukupni PDV za platiti također se moraju navesti na prijavi.

Kada porezni obveznik ima jedan ili više stalnih poslovnih nastana osim onog u državi članici identifikacije, iz kojih pruža usluge, u prijavi PDV-a osim podataka iz prvog stavka uključuje ukupnu vrijednost pruženih telekomunikacijskih usluga, usluga emitiranja i električnih usluga obuhvaćenih posebnim programom, za svaku državu članicu u kojoj ima poslovni nastan zajedno s individualnim identifikacijskim brojem za PDV ili poreznim brojem tog poslovnog nastana, podijeljeno po državama članicama potrošnje.

Članak 369.h

1. Prijava PDV-a sastavlja se u eurima.

Države članice koje nisu uvele euro mogu zahtijevati da se prijava PDV-a sastavi u njihovojo nacionalnoj valuti. Ako je isporuka obavljena u drugim valutama, porezni obveznik koji nema poslovni nastan u državi članici potrošnje koristi u svrhu popunjavanja prijave PDV-a tečaj primjenjiv na posljednji dan poreznog razdoblja.

2. Konverzija se provodi primjenjujući tečajevje koje je za taj dan objavila Europska središnja banka ili ako taj dan nije bilo objave, tečaj objavljen narednog dana.

Članak 369.i

Porezni obveznik koji nema poslovni nastan i državi članici potrošnje plaća PDV upućujući na relevantnu prijavu PDV-a, prilikom podnošenja prijave PDV-a, međutim najkasnije do isteka roka za predaju prijave.

Plaćanje se vrši na bankovni račun denominiran u euru, koji odredi država članica identifikacije. Države članice koje nisu uvele euro mogu zatražiti plaćanje na račun denominiran u njihovojo vlastitoj valuti.

Članak 369.j

Porezni obveznik koji nema poslovni nastan u državi članici potrošnje koji koristi poseban program ne može za oporezive djelatnosti obuhvaćene tim programom povratiti PDV u skladu s člankom 168. ove Direktive. Ne dovodeći u pitanje članak 2. stavak 1. i članak 3. Direktive 2008/9/EZ, predmetni porezni obveznik dobiva povrat u skladu s navedenom Direktivom.

Ako porezni obveznik koji nema poslovni nastan i državi članici potrošnje i koristi poseban program također obavlja djelatnosti u državi članici potrošnje koje nisu obuhvaćene ovim programom za koje je obvezan biti registriran u sustavu PDV-a, on odbija PDV za oporezive djelatnosti koje su obuhvaćene tim programom u prijavi PDV-a koja se podnosi prema članku 250.

Članak 369.k

1. Porezni obveznik koji nema poslovni nastan u državi članici potrošnje vodi evidenciju o transakcijama obuhvaćenim posebnim programom. Ta evidencija mora biti dovoljno detaljna kako bi omogućila poreznim tijelima države članice potrošnje da provjere ispravnost prijave PDV-a.

2. Evidencije navedene u stavku 1. moraju biti raspoložive elektroničkim putem, na zahtjev državi članici potrošnje i državi članici identifikacije.

Te se evidencije moraju čuvati 10 godina od 31. prosinca one godine u kojoj je provedena transakcija.”

16. U Prilogu II. naslov se mijenja i glasi:

„INDIKATIVNI POPIS ELEKTRONIČKI PRUŽENIH USLUGA NAVEDENIH U ČLANKU 58. PRVOM STAVKU TOČKI (C)”

Članak 6.

Komisija do 31. prosinca 2014. podnosi izvješće o izvedivosti učinkovite primjene pravila utvrđenog u članku 5. za pružanje telekomunikacijskih usluga, usluga radijskog i televizijskog emitiranja i elektronički pruženih usluga osobama koje nisu

porezni obveznici i o pitanju da li to pravilo još uvije odgovara općoj politici u to vrijeme vezano uz mjesto pružanja usluga.

Članak 7.

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklajivanje s člancima od 1. do 5. ove Direktive od odgovarajućih datuma propisanih tim odredbama.

One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Kad države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koji donešu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 8.

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u Službenom listu Europske unije.

Članak 9.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. veljače 2008.

Za Vijeće

Predsjednik

A. BAJUK